

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 141

Dnr 2021-00189

Remissvar över Boverkets önskemål om utökad bemyndigandet att meddela föreskrifter för friytor - Fi2021/01561**Sammanfattning**

Bjuvs kommun har blivit ombudda av Finansdepartementet att besvara remissen för Boverkets önskan om att få utökad bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet.

Kommunstyrelsens förvaltning har sammanställt kommunens svar och har gett övriga förvaltningar som berörs av frågan, Tekniska förvaltningen, Barn- och utbildningsförvaltningen och Byggnadsförvaltningen, möjlighet att inkomma med synpunkter. Byggnadsförvaltningen har inkommit med yttrande genom Byggnadsnämnden.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, Niklas Ögren och Josephine Rosendahl, 2021-06-08
Önskemål om utökad bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet
Byggnadsnämnden, 2021-05-20, § 47 (med bilaga)

Ärendet

Finansdepartementets avdelning för samhällsplanering och bostäder, enheten för samhällsplanering har skickat ut en remiss om att besvara Boverkets önskemål om att få utökad bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet. Förslaget berör framför allt 8 kap. 9 § andra stycket samt 10 och 11 §§ i Plan- och bygglagen.

I den inkomna handlingen beskriver Boverket bakgrunden till att de ansöker om utökad bemyndigande. Boverket vill kunna ställa bindande krav på kvalitet och placering av friytor för barns utevistelse vid förskolor. De skriver även att de inte har för avsikt att genom föreskrifter ställa krav på friyornas storlek. Boverket sammanfattar sin syn på de trender och förändringar som skett de senaste åren med minskade friytor för lek och utevistelse för barn i

Justerarnas signaturer			Protokollsutdraget bestyrks
------------------------	--	--	-----------------------------

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Sverige samt den skillnad som finns beroende på vart man bor i landet. Även tillgången till grönområden minskar generellt i stadsmiljön menar de. Barnkonventionen, som sedan 1 januari 2020 är svensk lag, har en påverkan för hur barns miljöer ska hanteras och tas om hand. Bland annat lyfts kommunal planering och skola fram som viktiga verksamheter för att tillgodose det behov som lyfts i konventionen om barns lika värde, rättigheter till lek, vila och fritid samt att tillgodose samma tillgänglighet för alla grupper av barn.

Gällande regler om friyta och tillämpning lyfter Boverket fram att Plan- och bygglagen är den enda lagstiftning som ställer uttalade krav på att det ska finnas tillräcklig stor friyta för lek och utevistelse. Enligt 2 kap. 7 § är friytor för lek och utevistelse ett allmänt intresse som ska tillgodoses i planeringen. I 8 kap. beskrivs det hur friytan ska prioriteras mot andra utrymmen. Boverket tog 2015 fram allmänna råd för att ge rekommendationer för att stödja kommunerna i sin tolkning av PBL:s bestämmelser om friyta. Idag är det upp till kommunen själv att bedöma vad som är tillräckligt stor friyta. För detta kan kommunen ta fram riktlinjer som ger stöd för de bedömningar som görs.

Regeringen eller den myndighet regeringen beslutar har redan idag bemyndigande att meddela föreskrifter om krav på tomter som omfattas av 8 kap. och som utöver bestämmelserna i 8 kap. behövs för en lämplig utformning av tomter (16 kap. 5 § 2 PBL).

Bjuvs kommuns synpunkter

I Bjuvs kommun ligger olika delar av hantering av barns utemiljö och friyta på flera olika förvaltningar och avdelningar. Idag finns det ingen samordnande roll för dessa frågor. Tekniska förvaltningen ansvarar för drift och underhåll av alla utemiljöer och grönytor, Kommunstyrelsens förvaltning har hand om exploateringsverksamheten med försäljning av mark och beställning av nya detaljplaner som kan innefatta friytor, Barn- och utbildningsförvaltningen ansvarar för verksamheten som använder ytorna och Byggnadsförvaltningen ansvarar för markplaneringen och bygglovsfrågorna för fastigheterna. Med denna bakgrund vill kommunen lyfta fram att det är flera olika delar av den kommunala verksamheten som blir påverkade av beslut om friytor, dess krav, storlek och kvaliteter.

Kommunen ställer sig positiv till att det skapas verktyg som ger kommunen möjlighet att styra kvalitet för barnens utevistelse. Dock ställer kommunen sig frågande om var detta bäst regleras.

Kommunen anser att det blir problematiskt om Boverket, som i första hand har ett ansvar kopplat till byggväsendet och Plan- och bygglagen, får ett utökat ansvar för regleringar som får långtgående konsekvenser för hur kommunens barn- och utbildningsverksamhet ska bedrivas. Kommunen anser att krav på utevistelse, tillgång till pedagoger med mera bör regleras inom skollagen. Bindande krav på utformning och placering av friyta i byggregler riskerar att få stor påverkan för hur verksamheten bedrivs eller vilken verksamhet som kan medges.

Justerarnas signaturer			Protokollsutdraget bestyrks
------------------------	--	--	-----------------------------

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunen anser att det i första hand är verksamhetens behov som ska styra utformning och placering av friyta och inte omvänt att BBR-krav indirekt styr hur verksamheten måste bedrivas.

Vi prövning av förslag på förskolor med redovisade friytor för barns lek och utevistelse anser kommunen att företrädare för skol- och utbildningsverksamheterna bör stå för bedömningen av dessa. Krav på kvalitet, placering och storlek på ytor bör ställas inom ramen för skolans tillståndsprocess och inte inom bygglovsprocessen eller miljötillsynen.

Kvalitet

Kommunen är positiv till en utvecklad vägledning som skapar tillgång till fler goda exempel som ger stöd i arbetet med att hantera och reglera friytor utefter varje plats unika förutsättningar. Genom att exempelvis utveckla ett regelverk för kompensationsåtgärder som baseras på kvalitet på friytan ges kommunen möjligheter att ta sig an varje enskilt projekt.

Kommunen ser att det finns goda möjligheter att utveckla arbetet med kompensationsåtgärder och kvalitet men vill vara tydliga med att vad som bedöms vara kvalitet varierar regionalt och kan variera med platsens förutsättningar. Kommunen anser därför att det inte är lämpligt att formulera bindande riktvärden eller gränsvärden för kvalitet utan att dessa bör utformas av varje kommuns riktlinjer eller i det enskilda ärendet.

Avvägning

Bjuvs kommun ser Barnkonventionen som värdefull och en konvention som ska tas hänsyn till. Enligt Plan- och bygglagen ska flera avvägande göras mellan allmänna och enskilda intressen och kommunen menar då att Barnkonventionen enligt PBL är en konvention som behöver tas hänsyn till lik som övriga intressen och dess lagar och konventioner. I den fysiska planeringen måste avvägningar göras mellan flera olika intressen. Kommunen anser att det är problematiskt om ett intresse ska anses överordnat vid planläggning eller bygglov som rör förskolor. En strikt tillämpning av krav på ytors storlek genom gränsvärden begränsar kommunens möjligheter att tillgodose en ökande befolknings behov av förskoleplatser då det ofta råder en stor brist på tillgänglig mark i rätt lägen och omfattning.

Forskning

Den forskning som gjorts på området tillskrivs stor vikt och betydelse i Boverkets vägledning och som underlag till allmänna råd. Kommunen anser dock att den forskning som finns är relativt begränsad och önskar att man tar initiativ till fler studier som kan ge mer underlag till de antaganden man gör kring barns behov av och friytor i sin boende kommun. Tillgången till

Justerarnas signaturer			Protokollsutdraget bestyrks
------------------------	--	--	-----------------------------

Kommunstyrelsens arbetsutskott

grönytor i barnens boendemiljö skiljer sig åt över landet och i forskning är det till stor del städer och stadsmiljöer som studerats. Den generella bristsituation på grönytor som förs fram som argument för reglering ser inte lika ut i hela landet.

Sammanfattningsvis anser Bjuvs kommun att Boverket ej ska ges utökat bemyndigande att meddela föreskrifter om friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlik verksamhet. Om en reglering ska införas bör den beslutas av riksdagen. Dock anser kommunen att frågan om friytor i första hand ska hanteras inom det kommunala självbestämmandet.

Kommunstyrelsens förvaltnings förslag till beslut

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår kommunstyrelsens arbetsutskott besluta att anta föreliggande yttrande som sitt eget samt översända detta till Finansdepartementet.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar att anta föreliggande yttrande som sitt eget samt översända detta till Finansdepartementet.

Beslutet skickas till:
Finansdepartementet
Planeringschef
Diariet

Justerarnas signaturer			Protokollsutdraget bestyrks
------------------------	--	--	-----------------------------